

DR. HABIL LÜKŐ ISTVÁN

BEVEZETŐ AZ ECO-HUB-HOZ

A bevezetőbe szánt gondolatok közül elsőnek azt említem meg, hogy egy ilyen nagy nemzetközi projektben több alprojekt, illetve feladat létezik, amelyeknek együttesen kell a fő célokat szolgálni. Ehhez azonban szükség lenne a helyzetfeltáró és háttér tanulmányokra. Mivel a mi részprojektünk az egyik magyar fél megbízásából a környezeti design támogatási rendszereiről szól, értelemszerűen vannak más projektelemekkel kapcsolatai, esetleg „átfedései”. Pl. az egyik fogalmat, az ökológiai lábnyomatot mi csak megemlítjük, de mások majd bővebben kifejtik.

Munkánk nem teljesen épül helyzetfeltáró és háttér tanulmányokra. A magyar és a szlovén gazdasági- társadalmi rendszer és a hozzá kapcsolódó oktatási rendszer különbözik a szerkezetben, volumenben és az elvekben.

Különböznek a gazdasági szektor szereplői, azok fajtái is. A kis és középvállalkozások mindkét országban markánsan jelen vannak ugyan, sőt szerepük mindkét országban egyre nő, azonban a tevékenységük rendszere jelentősen eltérő.

Ugyan ez mondható el az oktatási rendszerre is. A szakképzés és a felsőoktatás intézményhálózata, típusai különbséget mutatnak. Különbség van e rendszerek irányítása, finanszírozása és a gazdaság szereplőjéhez fűződő viszonya között. Magyarországon bár eddig is a német modell volt az uralkodó a szakképzésben, most megerősödik az u.n. duális modell, növekvő szerepet kapott a kamara. Csökkent a szakiskolai(korábban szakmunkásképző iskolai) oktatás időtartama, nőtt a vállalati gyakorlat súlya szerepe. Mindez azt(is) jelzi felénk, hogy nem szabad csupán a gazdaság és annak tudományos támogatását jelentő közgazdaságtudományi és környezetvédelmi aspektusokra leszűkíteni a mondandónkat. Legalább egy fejezet erejéig érinteni kell a gazdaság és az oktatás kapcsolatát, olyan példákat és modelleket említve, amelyek jól mutatják elsősorban a ma még lehetőségeket, hogy a szakképzés tanulóit és a felsőoktatás hallgatóit be kell vonni a környezeti innovációt, a fenntarthatóságot szolgáló vállalati környezetvédelmi tevékenységekbe. Itt támaszkodhatunk a külföldi jó példákra elsősorban Németországból.

Problémafelvetés, területi léptékek

A problémafelvetés is többszintű és rétegű. Egyfelől a *globális* szint jelenik meg a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés általános és ismert célkitűzésein, másfelől a *regionális és a helyi* szintek feladatai adják a konkrét problémákat. Ezekből is következik, hogy a helyi, regionális (esetünkben a határon átnyúló, transz regionális) dimenziók mentén vetődnek fel a gazdaság zölddé tételének feladatai. Ezen belül is jól körvonalazódik a kis és középvállalkozások környezetvédelemhez fűződő viszonyának problémája. Érdemes ezt most itt nagyító alá venni, és minden mélyebb elemzés és hivatkozás nélkül leírni a következőket.

A kis- és középvállalatok (KKV) nehezebben tudnak eleget tenni a környezetvédelmi előírásoknak, mint a nagyobb vállalatok. Általában véve, minél kisebb a vállalat, annál nehezebben teszik meg. Gyakran a KKV-k nincsenek tudatában a környezetvédelmi köteleességeiknek, de arról sem vesznek tudomást, hogy milyen hasznai származnak a „zöld tudatosságból”, hiszen új piaci lehetőségeket és költségek megtakarítását is magában rejti.

A problémahelyzet és a területi léptékek a vállalat szintjén is előtérbe hozzák az Európai Unió állásfoglalásait, határozatait. Az EU fontosnak tartja nem csak a környezetvédelem kérdést általában, hanem azokra a kommunikációs láncolatokra is ügyel, amelyek többek között a Környezeti menedzsment rendszer (Environmental Management System) finanszírozásait is közvetíti.(1) Kiemelem most a környezetvédelmi politikákat és azok jogi hátterét. Azon belül is egy környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer bevezetéséről szóló rendeletet, az EMAS-t, amelyről részletesen is lesz szó ebben a munkában.

Az Európai Unió EMAS rendeletét (Eco-Management and Audit Scheme – környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer) 1993-ban fogadták el, majd 2001-ben átdolgozták. A rendszer célja, hogy arra ösztönözze a vállalatokat és más szervezeteket, hogy önkéntes alapon módszeres és jól-szervezett lépéseket tegyenek környezeti teljesítményük javítása érdekében. Miután egy független harmadik fél, a környezetvédelmi hitelesítő igazolja, hogy a vállalat megfelel az összes követelménynek, az bekerülhet az EMAS nyilvántartásba, és használhatja az EMAS logót, mint a környezetvédelmi szempontból biztonságos szállítók és partnerek jelölését
(2)

Projektcélok

A projekt írói alaposan utána jártak, hogy a Szlovénia- Magyarország- Ausztria- Horvátország közös EU-s projektjei nem érintették a Zöld gazdaság kialakításának komplex és az ECO-design-re fókuszáló aspektusát, ezért reális és hiányt pótló projektet készítettek, amelyek általános célkitűzéseit érdemes idézni.(3)

A projekt célja, hogy hozzájáruljon a „Fenntartható fejlődés” mint elsődleges feladat céljainak eléréséhez a környezeti menedzsment terén a fenntartható és kiegyensúlyozott regionális és helyi fejlődésért. A projekt célja, hogy felgyorsítsa a további lehetőségek kialakulását és aktiválja a humán tokét az együttműködési területen a vállaltok közötti tudás és tapasztalatok megosztásával, felsőoktatási intézmények, fejlesztési szervezetek, a regionális támogatási szervezetek, politikai szervezetek és más érdekelt helyi, regionális és nemzeti szintű szervezetekkel való együttműködéssel a versenyképesség növelésének érdekében a határon túli régiókban a nemzetközi mércéknek megfelelően. A közös információs és oktató öko-központ célja újjáéleszteni a célcsoportokban az információs és kommunikációs technológiák iránti érdeklődést, valamint serkenteni az együttműködésen alapuló tanulást és közös fejlődést a környezetvédelem innováció területén valamint környezetbarát termékek fejlesztését, ami növelné az emberi potenciált és új álláslehetőségeket nyújt. Környezetbarát termékek, gyártásmódszerek és szolgáltatások fejlesztése közvetlen kihatással van a természeti források kihasználásának minimalizálására, a hulladék mennyiségre és a környezetbe való kibocsátások csökkentésére valamint hatékonyabb energia használatra, ami következetesen hozzájárul a termelési költségek csökkentéséhez, kisebb környezetre való hatással és ezáltal védi az ökoszisztémát és a biológiai sokféleséget. A projekt célja szakmai, tudományos, információs, oktatási és egyéb kapcsolatok létesítése a közös fejlődés és a fenntartható termelési módszerek használata terén valamint a gazdasági együttműködés serkentése és ebből adódó gyorsabb fejlődés az érintett régiókban. A KKV-k potenciáljának növekedése a környezetvédelmi management terén felgyorsítja majd a környezetvédelmi innovációt és biztosítja termékeik és szolgáltatásaik minőségét a fenntartható fejlődés iránymutatóival összhangban. A projekt partnerek kutatási és innovációs kapacitásai modern információs és kommunikációs technológiák alkalmazásán alapul, melyek a tudás tovább adását szolgálják az öko-tervezés eszközeiről és koncepcióiról melyek serkentik az innovációt, a környezetbarát termékek és szolgáltatások közös fejlesztését és ezáltal fokozzák a cégek fejlődését és a gazdasági növekedés a határ menti térségben.

A mi részcelünk és feladatai

Részben a projekt fő és generális céljai és a mi részceljaink is megjelennek a fent már hivatkozott dokumentumban, amely részcelként is felfogható.(4)

A javasolt projekt célja a határon átnyúló üzleti tevékenységek erősítésével, amelyek a *határon átnyúló együttműködés és üzleti potenciál megvalósításán alapulnak, javítani a kis- és közép nagy vállalatok képességét a környezetbarát termékek, folyamatok és szolgáltatások újítására.* A projekt határon túli partnerei segítségével felállításra kerül az *ECO-HUB információs és képzési gócpont*, amely a kis- és közép nagy vállalatok, a tudás intézményeinek, a munkanélküli szakemberek és más célcsoportok hálózatát fogja eredményezni. **Az ECO-HUB platform célja a kis- és közép nagy vállalatok részére a fejlesztési aktivitásokba az öko-hozzáállás és öko-eszközök bevezetéséhez szükséges közigazgatási és szakmai személyzet és más célcsoportok képesítése** azzal a céllal, hogy a környezetvédelem szempontjából előreláthassák a követelményeket és változásokat, tudást és információt szerezzenek a környezetbarát termékek és szolgáltatások fejlesztésének új metódusainak és módjainak elkészítéséhez és kísérletezéséhez. Az ECO-HUB platform a környezeti menedzsmenttel, az öko-dizájn eszközeivel, szolgáltatásokkal (e-képzés), motivációs továbbképzésekkel és intenzív képzésekkel kapcsolatos szakmai, fejlesztési, *tanácsadói és képzési támogatással a kis- és közép nagy vállalatokat innovációkra, fejlesztésre és zöld termékek árusítására fogja motiválni és buzdítani.* A javasolt ECO-HUB projekt *célja, hogy a szlovén-magyar határ mindkét oldaláról a fejlesztőtechnológusok, a kutatók, a fejlesztők és a szakemberek egy dinamikus és sikeres közösséget hozza létre*, amely a rendszeres és egyszerűsített információ- és tapasztalatcserével fellendítené a közös projekteket, közös öko-termékek márkájának fejlesztését és a határokon átnyúló ügyvezetést. A projekt célja továbbá a régió munkanélküli szakembereinek integrációja, akiket intenzív képzésekbe kapcsolunk be, és akik ez által kis és közép nagy vállalatokkal kerülnek kapcsolatba, megismerik a technológiai kihívásokat valamint az *öko-dizájn képéssel javítanak képzettségükön és az álláskereséssel vagy saját vállalat alapításával kapcsolatos tapasztalataikon.* Figyelmet fordítunk az információs társadalom szolgáltatásaihoz való hozzáférés támogatására. A káderfejlesztés érdekében kifejlesztésre kerül az e-képzés, amely a tudásátadással és a jó gyakorlat bemutatásával hozzájárul az e-bekapcsolódáshoz és az élethossziglani tanuláshoz valamint a digitalizáláshoz. A kifejlesztett közös képzési anyagok a jövő foglalkozásai (pl. környezeti menedzsment tanácsadó kis és közép nagy vállalatokban) új képzési programjainak alapjául szolgálhatnak vagy bővíthetik a már létezőket.

A vastagítással kiemelt részekből kitűnnek a következők:

- A tananyagot és a projektet „felhasználó” **célcsoportok** (fejlesztő technológusok, mérnökök, technikusok közigazgatási szakemberek, vállalkozók, tanácsadók).
- Az ECO-HUB egy képzési és információs „**gócpont**”, amely motivál zöld termékek árusítására, kis és középvállalatokat innovációra és fejlesztésre.
- A **határon átnyúló** együttműködésen és üzleti potenciálon alapul a projekt.

A célokból eredő **feladatainkat** a Megbízó a következőképpen foglalta össze:

A feladat tartalma:

1.) Oktatási anyag a *Zöld gazdaság kialakításához* címmel:

- terjedelem: 80-100 oldalas, A/4,
- magyar nyelvű.

2.) Módszertani segédlet a *Zöld gazdaság kialakításához* 4 db módszertani képzéshez szükséges feladatsor:

- 4 különböző típusú anyag kidolgozása a fent említett oktatási anyaghoz, az alább megadott típusok közül:
  - gyakorlat,
  - számolási feladat,
  - feleletkiválasztós teszt,
  - best practice bemutatása.
- A kidolgozott feladatsorokat magyar és szlovén nyelven készítik el.
- Terjedelem: a feladatsorokból álló dokumentáció a korszerű pedagógiai gyakorlatnak megfelelő optimális, maximum 120 oldal terjedelemben készüljön el.